

Nærkontakt mellem barske fyre og barske dyr er hverdag på gården.

Tæmmet wildskab

En række fanger i Nevada har skiftet pistolen ud med en strigle. De træner vilde heste, som senere bliver solgt på auktion, men hestene er ikke de eneste, som lærer noget ...

TEKST SOLE BUGGE MØLLER
FOTO HARDY WILSON

Curry leder arbejdet med at lade fangerne træne heste. Og mener i øvrigt, at hestene også træner fangerne.

KLOKKEN ER SYV om morgenen, da Thomas Smittle tager sin hest ved seletøjet. Han er en mand med mørke øjne, lang hestehale og tænder, der er kastet ind i munden. Og nu åbner han gitterlågen og træder uden for indhegningen. Og dér, for en stund, er der ingen tremmer i hans liv. Blot en mand og hans hest på de åbne vidder med de sneklædte tinder som tapet. Men Thomas Smittle er ikke en ensom cowboy, der kan ride ud i

sonen, som han vil, mens solen går ned. Han er indsat i et fængsel i Nevada, USA, hvor han sidder på sit sjette år for røveri og underslæb. Han har de indsatte mulighed for at træne vilde heste i den friske luft i stedet for at pumpe jern, spille kort, samle tøjklammer, se sset gro, eller hvad man ellers kan få tiden til at gå med bag fængelsmure. Det er nok de færreste af de indsatte, der havde troet, at de ville gå fra at være gadens konger, narkohandlere og voldsmænd til at være om sadler, strigling og trav. Ikke desto mindre bruger Thomas Smittle og 17 andre fanger otte timer af deres dag, stort set hver dag, til at lære deres personlige hest disciplin, så den efter tre til fire måneders træning kan blive solgt på en offentlig auktion. På ranchen lærer

fangerne hårdt slid, tålmodighed, tillid og at stå til ansvar for andre end dem selv. Og forskellen på cellen og ranchen?

– Nat og dag, siger Thomas Smittle.

Umodne gymnasieknægte

Hank Curry er cowboy med stort C. Grovkørnet, beige cowboyhat, overdimensioneret bæltespænde afbildende en langhornet tyr og et håndtryk af sandpapir. Grå hår kravler ud under den øverste skjorteknap. Hank Currys familie har været cowboyer så længe tilbage, han kan huske, og det er ham, der som leder af fængslets hestetræningsprogram skal holde styr på både heste og fanger. Når Hank udvælger de 10-20 fanger, der får lov til at arbejde på ranchen, går han som oftest efter mænd, der har en fortid i byggerifaget eller som footballspillere. De ved, hvad hårdt arbejde er, når de ser det. Men det er i lige så høj grad fangerne som hestene, der skal trænes.

– Mange af de her gutter er meget umodne, de er som gymnasieknægte. De bekymrer sig over, hvad andre tænker om dem, og hvor seje de er. Deres modenhed ændres, og det er jeg vidne til, siger han.

For mange af fangerne er det første gang, de er i stand til at blive i et job. På ranchen starter dagen klokken syv om morgenen, hvor der skal muges ud, og derefter bruger de timevis i sadlen med hesten, inden turen går tilbage til cellen sidst på eftermiddagen. I indhegningen bliver fangerne nødt til at smide noget af deres alfahanattitude →

Du er nødt til at være parat, for du ved ikke, om hesten pludselig eksploderer og galopperer og stejler

over bord og tage imod tæv – ikke fra andre indsatte, men fra hestene. De fleste trænere fortæller om brækkede næser, kraveben, tæer, og måske derfor er det – trods frie rammer og muligheden for blå himmel over hovedet – ikke specielt populært blandt fængslets indsatte at blive hestetræner. Når valget står mellem cellens trygge rammer og udsigten til at stå ansigt til ansigt med en 400 kilo aggressiv vild hingst i en lille indhegning, så bliver de fleste mænd til mus og vælger førstnævnte.

Adrenalin pumper

Til at begynde med vil hestene ikke engang lade mennesker røre dem. De stejler, sparker og springer op og ned ad væggene som en flippermaskine, og det virker lige så umuligt at få en sadel på hesten, som at få den til at flyve. Den første opgave for fangerne er derfor at etablere et lederskab. Heste er flokdyr, der er vant til at følge et naturligt hierarki i flokken, så træneren forsøger straks at slå fast, at nu er det ham, der bestemmer. Det handler om gentagelse efter gentagelse, og i begyndelsen kan fangerne bruge en hel dag på blot at række armen frem og lade hesten snuse til den for så at gå tilbage og starte forfra. Igen og igen. Og til sidst kommer sadlen alligevel på.

– Den sværeste del ved træningen er den første ridetur. Adrenalin pumper, og du er nødt til at være parat, for du ved ikke, om hesten pludselig eksploderer og galopperer og stejler, siger Robert Railey.

Det er tredje gang, han sidder inde og sammenlagt hans 10. år bag tremmer. Da han begyndte som træner for halvandet år siden, havde han stort set aldrig siddet på en hest. Han blev kastet af dyret så mange gange, at han måtte tigge Hank Curry om ikke at blive smidt ud af programmet. Han har smadret skuldrene, bøjet tre ribben, er blevet trådt på og sparket, men siden da er han blevet en af de bedste trænere.

– Jeg er nok faldet 200 gange, begge mine ben har været forslået fra anklen og hele vejen op, men jeg er taknemmelig for den her mulighed, siger han med et smil, der mangler tre tænder.

Et andet perspektiv

25 procent af verdens indsatte sidder i fængsler i USA, til trods for at landet kun gør det ud for fem procent af verdens befolkning. Livet bag tremmer kan være hårdere end på gaden, og øretæver, nedstikninger og psykisk terror hører til hverdagen. Når de endelig bliver løsladt, har mange fanger svært ved at finde det rette ben at stå på, og syv ud af 10 fanger i USA ryger tilbage i spjældet inden for tre år. Undersøgelser har vist, at fanger, der får en uddannelse, mens de sidder inde, mindre sandsynligt ryger tilbage i den kriminelle løbebane.

– Jeg har et helt andet perspektiv på verden nu, siger Robert Railey.

– Det handler i høj grad om tålmodighed, og det var den eneste ting, jeg ikke havde tidligere. Jeg var en bølge, og hvis jeg så en fyr med et kamera, ville jeg give ham en på kassen og stjæle det fra ham. Men

sådan vil jeg ikke være længere. Jeg har erkendt mine fejl som menneske og er blevet bedre til at være vedholdende og færdiggøre et projekt. Det er man også nødt til for at kunne træne en hest.

Thomas Smittle håber, ligesom flere af de andre fanger, på en lovlig fremtid som hestetræner, når han bliver løsladt til april. Og han er heldig. Under den seneste hesteauktion var der en ranchejer fra Texas, der var så imponeret over Thomas Smittles arbejde med hestene, at han tilbød ham et job, når han kommer ud.

– Det her program har lært mig mere om mig selv, end jeg nogensinde havde troet. Ikke nok med, at jeg har lært at træne heste, jeg er også blevet en bedre person, siger Thomas Smittle.

Følelser i klemme

Efter fire måneders træning er det tid til at slippe tøjlerne. Hestene bliver solgt på auktion, og folk kommer langvejsfra – Californien, Oregon, Texas, Arizona – for at købe en tæmmet vildhest for alt mellem 1.800 og 16.000 kroner. Det er også eksamensdag for fangerne. For prisen, som hesten sælges for, reflekterer også deres arbejdsindsats. Jo højere pris, jo større et klap på skulderen. Men oven i al virakken er der også nogle følelser i klemme. Efter at have gået op ad hinanden i 120 dage kan det være svært at sige farvel til de firbenede.

– Jeg ved, at hesten skal forlade os på et tidspunkt, men det er stadig som om miste et kæledyr. Et kæledyr, du har forvandlet fra et vildt dyr. Det er en smule hjerteskræende, siger Robert Railey.

– Vi er i fængsel, du knytter ingen bånd med de andre fyre. Her har jeg en hest, jeg kan gå ind til hver morgen og kæle for. Det er et fedt lille venskab. 🐾

FÆNGSELHESTENE I NEVADA

Der er omkring 1.600 indsatte i Northern Nevada Correction Center nær Carson City, Nevada. Der ansøges om at få lov til at blive en af de omkring 20 fanger, der arbejder på ranchen. Det er kun fanger, der kræver et minimum af sikkerhed, som er en del af programmet, for på ranchen er der ingen bevæbnede vagter, ingen tremmer, mure eller pigtråd. Alligevel har der ikke været nogle flugtforsøg fra programmet, for de fleste fanger har kun få år tilbage af deres dom, når de kommer ind i folden, og så er det ikke værd at få fem år oven i hatten for flugtforsøg.

Programmet har eksisteret siden 2000, og i alt har 250 indsatte trænet 600 vilde heste, der er blevet solgt på auktion. En række indsatte er siden blevet hestetrænere.